

УДК 378.147.157

© Стаченко О. В.

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ» ІЗ УРАХУВАННЯМ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Постановка проблеми. Пошуки ефективних шляхів підвищення рівня навчання, все більше привертають увагу педагогів, вчених і практиків до проблеми міжпредметних зв'язків. У дослідженнях відомих учених-педагогів (І. Д. Зверева, В. М. Коротова, М. М. Статкіна та ін) міжпредметні зв'язки виступають як умова єдності навчання і виховання, засіб комплексного підходу до предметної системи навчання [4]. За останні роки у системі вищої освіти України відбулися реформи, які спричинили зміни в системі вищої професійної освіти. Болонський процес, який мав би суттєво полегшити отримання вищої освіти за кордоном для українців, все більше поширюється та використовується на просторах вищої освіти в Україні. Обираються нові форми та методи навчання, один із них – кейс-метод. Велика кількість інформації, нові технології, все це змінюється, а разом із ними і необхідність отримання високоосвіченого фахівця на ринку праці, який швидко на все це буде реагувати та давати максимальну продуктивність для свого роботодавця. Тому, коли студент навчається у ВНЗ, отримує освіту, особливу значимість набуває наявність не стільки вузькоспеціальної, скільки твердої фундаментальної освіти, на підставі якої можна шляхом самоосвіти не відставати від сучасної науки і техніки. Використання кейсових технологій на уроках виробничого навчання допоможуть студентові максимально швидко та ефективно взяти ту інформацію, яка є більш доречною та потрібною, враховуючи поставлені завдання. Однак спеціальні знання, які студент отримує на уроках виробничого навчання, можуть забезпечити лише вузьку і специфічну діяльність із жорсткими рамками.

Фактично в будь-якій галузі праці людина мусить реагувати на зміни, що безперервно відбуваються. І тоді починає працювати запас теоретичних знань. Фундаментальні знання, що забезпечують теоретичну базу, повинні давати розуміння проблеми, яку фахівцю доводиться вирішувати. Тому наявність міжпредметних зв'язків допомагає в подальшому знаходити альтернативні шляхи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі міжпредметних зв'язків у педагогіці завжди приділялося досить багато уваги [3]. Про необхідність урахування взаємозв'язку між предметами йдеться у працях видатних педагогів XVII-XIX століть: Д. Локка, І. Г. Песталоцці, І. Ф. Гербарта, А. Дістервега та ін, а також у працях російських просвітителів XIX-XX століть В. Г. Белінського, В. Ф. Одоєвського, К. Д. Ушинського та інші. У педагогіці і педагогічній психології проблемі міжпредметних зв'язків у галузі середньої та вищої освіти присвячені роботи: Н. С. Антонова, І. Ф. Борисенко, І. Д. Зверева, Д. М. Кирюшкіна та ін., в галузі професійно-технічної освіти – П. Р. Атутова, С. Я. Батишева, А. П. Беляєвої, Г. Н. Варковецької, В. А. Саюшева, В. А. Скакун та ін. Ними були подані різні визначення міжпредметних зв'язків; обґрунтована об'єктивна необхідність відображати взаємозв'язки між навчальними предметами у викладанні; підкреслена світоглядна функція міжпредметних зв'язків, їхня роль в розумовому розвитку студентів; виявлено їхній позитивний вплив на формування цілісної системи знань [1, 2]. Крім того, були розроблені окремі методики обліку міжпредметних зв'язків у викладанні різних навчальних предметів; зроблені спроби підготовки викладача до реалізації міжпредметних зв'язків.

Постановка завдання. Мета роботи – вдосконалення процесу підготовки студентів за кейс-технологіями, на базі взаємозв'язку навчальних предметів на уроках виробничого навчання.

Виклад основного матеріалу. Було проаналізовано нормативні документи освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Рекомендовані дисципліни для підготовки студентів, які наведені в інформаційному пакеті добре впливають на розвиток та оволодіння професійних навичок. Студентові пропонується дуже великий обсяг предметів, деякі з них можна скоротити. На основі аналізу всіх предметів можна зробити висновки, що деякі з них пов'язані між собою. Один предмет впливає з іншого, або стає його основою [6]. Це добре видно на структурно-логічній схемі яка знаходиться в ECTS – інформаційному пакеті. Кожен із предметів має відповідну кількість годин на вивчення, поділяється на лекційні, практичні та самостійні години [5]. На лекціях студент отримує теорію, максимальну кількість інформації, яка подається відкрито та в різних формах: лекція, бесіда, дискусія тощо. На практиці пропонується експериментальним шляхом затвердити отримані знання з лекцій, а самостійні години дозволяють додатково засвоїти матеріал шляхом самонавчання. Методи, форми та засоби викладання обираються самостійно кожним викладачем у залежності від власних розробок планів проведення уроків. Останнім часом багато викладачів використовують інноваційні методи викладання, а саме: евристичні бесіди, ігрові методики, тренінги, семінари, проблемні методи [8]. Кожна із методик як і міжпредметні зв'язки пов'язані між собою. У роботі пропонується використовувати кейс-метод, а саме його основи, адже саме при його використанні у студентів буде зацікавленість у вивченні предмету, він сприяє активному засвоєнню знань та навичок збору, обробки та аналізу інформації, яка характеризує різні ситуації.

Коли йдеться про кейсові технології, ми маємо на увазі кейс-метод. Кейс-метод – це метод, у виборі якого головну роль відіграє ситуація. Він застосовується тоді, коли жоден із відомих ізольованих методів не дає змоги швидко й ефективно досягти накреслених завдань у наявних конкретних умовах. За складом кейс-метод комбінується з багатьох шляхів і способів. У ньому переплітаються традиційні та нові шляхи, способи, ідеї. Метод дозволяє обирати нестандартні рішення, тому його й називають нестандартним, творчим. Вважають, що саме кейс-методом досягли значних успіхів у навчанні, вихованні і розвитку школярів відомі педагоги-новатори І. П. Волков, М. П. Гудзик, Є. М. Ільїн, С. М. Лисенкова, В. Ф. Шаталов та ін.

Структура і зміст цього методу не стабільні. Вони змінюються в залежності від ситуації. Метод базується на власному розумінні педагогічного процесу, його баченні і тому є самостійним, творчим доробком педагога. Звичайно, кейс-метод використовують переважно в юриспруденції та в менеджменті, але ми маємо змогу використати його основи і у виробничому навчанні [11]. Цей метод не використовувався, бо на його підґрунті є велика методична підготовка вирішення одного з питань програми. Тобто для студентів потрібно створити не тільки методичний комплекс у вигляді методичної літератури з виконання вправ та наявний зразок поступового виконання елементу, але й декілька різних варіантів обробки, вирішення поставленого завдання, щоб шляхом обговорення можна було ознайомитися з різними варіантами, які існують у практиці та обрати найліпший – найбільш ефективний або вигідний. У ході такого методу навчання студенти зможуть отримати більше, ніж навички виконання видів робіт, але й вміння з прийняття самостійного рішення та застосування резерву своїх знань у подальшій практиці навчання.

Для проведення моніторингу навчальної групи були задіяні студенти-магістри, які спостерігали за діяльністю студентів на уроках виробничого навчання впродовж декількох занять, вони робили відмітки на графіку спостережень через кожні 15 хвилин відповідно до виду виконання робіт: ручні машинні, статичні, розмовні та інші. Нижче наведені дані моніторингу.

В академічній групі другого курсу ДТ-ДС1-1, яку досліджували, навчаються чотирнадцять студентів. Усі студенти групи вчать з ентузіазмом, а також шестеро студентів цієї групи беруть участь у художній самодіяльності, зокрема в театрі мод «Се ля ві». Завдяки цьому, більшість із них беруть участь в культурних заходах на рівні академії, Харкова, а також України. Крім того, троє студентів з групи брало участь в конкурсі «Кубок Харкова» з візажу, двоє – у телевізійному проекті «Глянець» в якості дизайнера і моделі.

Велике значення для дівчат є саморозвиток і самореалізація в житті, багато з них намагаються глибше освоїти свою професію. Крім того, всі студенти мають високі моральні цінності – на першому місці стоять стосунки в колективі і тільки потім власна вигода.

Можна відмітити, що група це жіночий колектив, і іноді дівчатам важко знайти спільну мову між собою, але в цілому неприємностей не виникає. Постійного лідера в групі не існує, всі прислухаються до думки один одного і враховують їх. Але найбільш активними є два – три студенти. Конфліктів між лідерами не виникає. Всі студенти цієї групи активно спілкуються між собою, разом проводять дозвілля. Стосунки в групі дружні.

Студенти активно проявляють взаємовиручку і допомогу в навчанні і важких життєвих ситуаціях. Вони часто подорожують, розвивають власний світогляд, а також проводять профорієнтацію в технікумах і училищах нашого та інших міст, беруть участь у заходах інших ВНЗ. Багато студентів активно розвиваються не тільки у сфері своєї професії, але також і в інших галузях. Наприклад, двоє студентів професійно займаються візажем, а одна студентка – манікюром. Двоє студентів мають постійне місце роботи. В цілому група дуже активна і дружна.

Систематично відвідуючи заняття виробничого навчання та фіксуючи особливості поведінки кожного студента, можна виявити деякі закономірності. Студенти, які добре засвоюють курс конструювання, були зацікавлені процесом викроювання деталей та намагалися внести свої модельні особливості в пошитті спідниці. А студенти, які добре володіють технологією, були зосереджені на процесі пошиття спідниці, робили все самостійно, лише деколи консультувалися з майстром. Все це добре видно в наведених графіках 1 та 2. Предмети, які стосуються виробничого навчання, це: малюнок та основи композиції, креслення, введення до фаху, конструювання, технологія виробів легкої промисловості. Кожен із цих предметів підготовує студента до практичних дій на уроках виробничого навчання.

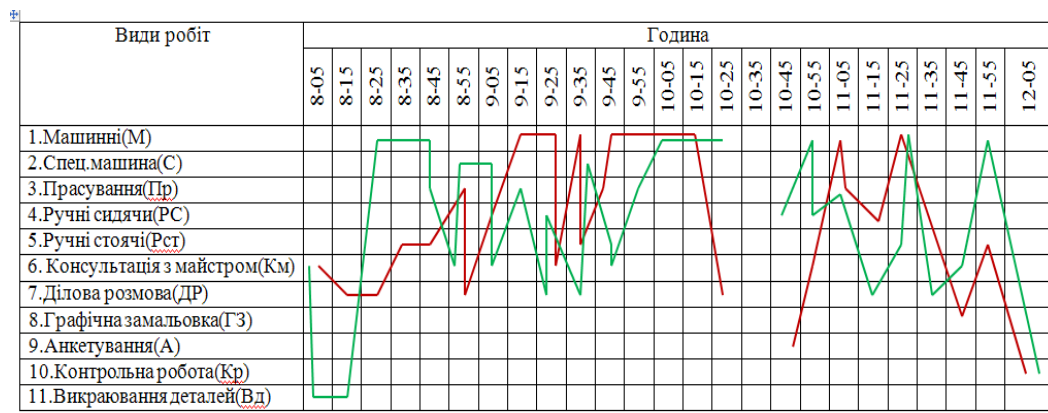

Рис. 1. – Графік Тельнової Євгенії Миколаївни

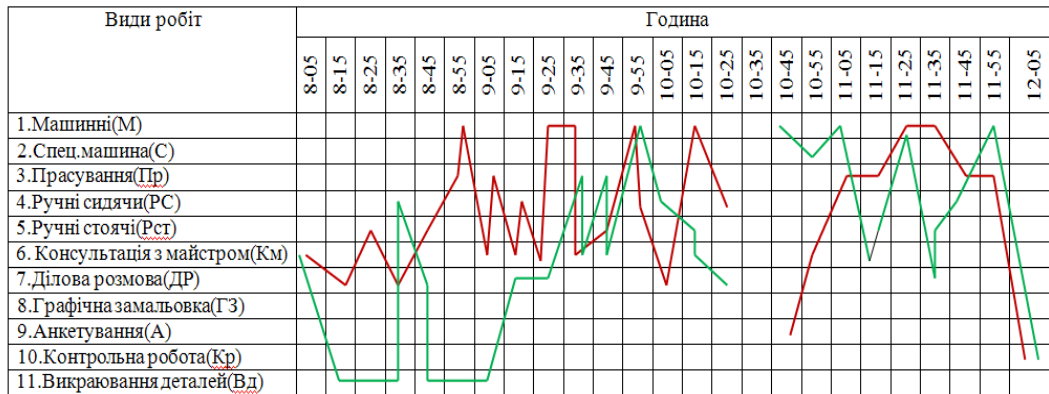

Рис. 2. – Графік Буцької Дарини Сергіївни

На графіках моніторингу групи ми можемо спостерігати за діяльністю двох найбільш виражених за протилежністю діяльності студентів групи. На рис. 1 студентка планомірно та послідовно виконує поставлені завдання уроку як у перший, та і в другий день спостереження. Видно, як вона на кожний вид роботи приділяє середнє відведенний час 10-15 хв, не відволікається на сторонні дії та правильно виконує завдання уроку. Вона встигла виконати поставлений мінімум операцій із виконання пошиву. На рис. 2 студентка дуже багато часу витратила на розкрій деталей в один день, та багато відволікалась на розмови в другий день спостереження. Багато часу було витрачено на консультацію з майстром, робимо висновок, що студентка має не такі ґрунтовні знання з предметів, які стосуються виробничого навчання, і тому багато часу витрачає на виконання дій, консультації з майстром та розмови.

Висновки. Результати дослідження показали, що у студентів данної групи різний рівень підготовки. Одні студенти більше знають конструювання, обладнання, це дає їм змогу самостійно провести заправку та перезаправку обладнання при заміні ниток, підстроїти машинну строчку відповідно до свого матеріалу, а іншим треба приділити увагу у вивченні технології, щоб самостійно відповідно до карт інструкцій виконувати завдання уроку. Для вдосконалення підготовки студентів на базі взаємозв'язку навчальних предметів необхідно врахувати їхні знання з дисциплін професійної та практичної підготовки. При використанні кейсових технологій на уроках виробничого навчання навчальний процес буде більш удосконалений, наявність у кейсі потрібної інформації для виконання завдань, дасть змогу студентам, самостійно виконувати їх, менше часу витратити на консультації з майстром виробничого навчання, користуватися своїми знаннями та краще засвоювати пройдений матеріал.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому плануємо ввести елементи кейс технологій у процес виробничого навчання, для цього будемо створювати розширену базу методичного забезпечення. Щоб створити кейси, необхідно проаналізувати теперішній стан легкої промисловості та запропонувати у них різні варіанти виконання завдань.

Список використаних джерел

1. Беспалько В. П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов : учеб.-метод. пособие / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – М. : Высш. шк., 1989. – 144 с.
2. Варковецкая Г. Н. Методика осуществления межпредметных связей в профтехучилищах: метод. пособие / Г. Н. Варковецкая. – М. : Высш. шк., 1989. – 128 с.
3. Гузев В. В. Образовательная технология: от приема до философии / В. В. Гузев. – М. : Сентябрь, 1996. – С. 12–14.

4. Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: моногр. / Р. С. Гуревич ; за ред. доктора пед. наук С. У. Гончаренка. – К. : Вища шк., 1998. – 229 с.
5. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за спеціальністю 6.010100. Професійне навчання. Технологія текстильної та легкої промисловості / В. І. Лобунець, А. П. Тарасюк, О. Е. Коваленко.
6. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.010100. Професійне навчання. Технологія текстильної та легкої промисловості / О. Е. Коваленко, В. І. Лобунець, А. П. Тарасюк.
7. Петухов М. А. Научные основы профессионально-технологической системы обучения специальным предметам / М. А. Петухов ; Ульян. гос. техн. ун-т, Ин-т проф.-технол. образования Рос. акад. образования. – Ульяновск : УлГТУ, 2000. – 167 с.
8. Сериков В. В. Личностный подход в образовании : концепция и технологии : моногр. / В. В. Сериков ; Волгогр. гос. пед. ун-т. – Волгоград : Перемена, 1994. – 150 с.
9. Симонов В. П. Диагностика личности и профессионального мастерства преподавателя : учеб. пособие для студентов педвузов, учителей и слушателей ФПК / В. П. Симонов. – М. : Междунар. пед. акад., 1995. – 192 с.
10. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: учеб. пособие / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
11. Смолянинова О. Г. Инновационные технологии обучения студентов на основе метода Case Study / О. Г. Смолянинова // Инновации в российском образовании : высш. проф. образование: сб. ст. – М., 2000.

Стаченко О. В.

Використання кейсових технологій на уроках виробничого навчання при вивченні дисципліни «Технологія швейних виробів» із урахуванням міжпредметних зв'язків

Розглянуто взаємозв'язок дисциплін у процесі навчання, та яким чином попередньо вивчені дисципліни впливають на рівень знань та вмінь студентів під час уроків із виробничого навчання. Проведено моніторинг академічної групи на виявлення активності та послідовності виконання різних видів операцій з інтервалом 10хв. Запропоновано вдосконалення уроку виробничого навчання шляхом введення кейс- технологій для зручності та кращого засвоєння навчального матеріалу студентами.

Ключові слова: кейс метод, кейс технологія, моніторинг, міжпредметні зв'язки, виробниче навчання, інноваційні методи.

Стаченко О. В.

Использование кейсовых технологий на уроках производственного обучения при изучении дисциплины «Технология швейных изделий» с учётом межпредметных связей

Рассмотрена взаимосвязь дисциплин в учебном процессе, и каким образом предварительно изученные дисциплины влияют на уровень знаний и умений студентов во время уроков по производственному обучению. Проведен мониторинг академической группы на выявление активности и последовательности выполнения разных видов операций с интервалом 10мин. Предлагается усовершенствовать урок производственного обучения путем введения кейс-технологий для удобства и лучшего усвоения учебного материала студентами.

Ключевые слова: кейс метод, кейс технология, мониторинг, межпредметные связи, производственное обучение, инновационные методы.

O. Stachenko

The Use of Key Technology in the Industrial Training Course "Technology Of Garments" According to the Interdisciplinary Connections.

The article shows interconnection of disciplines in an educational process, and how the preliminary studied disciplines influence on the level of students` knowledge and abilities during lessons on the production teaching. Monitoring of academic group is conducted on the exposure of activity and sequence of implementation of different types of operations with the interval of 10min. It is suggested to perfect the lesson of the production teaching by introduction keys of technologies for comfort and the best mastering of educational material by students.

Key words: keys method, keys of technologies, monitoring, interdisciplinary connections, industrial training, innovative methods.

Стаття надійшла до редакції 25.06.2013 р.